O‘ZBEKISTONGA TIBBIY PSIXOLOGIYA VA PSIXOSOMATIK TIBBIYOT NAQADAR ZARUR?

Prof. Ibodullayev

Zarifboy Rajabovich

(2017 йил)

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

BUGUNGI MA'RUZA QANDAY SAVOLLARGA JAVOB BERADI?

1
- Sog‘liqni saqlash tizimiga tibbiy psixologiya va psixoterapiya shu qadar zarurmi?

2
- Psixosomatik tibbiyot nima? Uni kim o‘qitishi kerak?
- Psixosomatik tibbiyot bo‘limlarini ochish davri kelmadimi?

3
- Har bir UASh va tor mutaxassis psixosomatikani bilishi shartmi?

4
- O‘zbekistonga psixosomatik tibbiyot to‘laqonli tatbiq etilsa, har yili 345 mlrd. so‘m tejalishi rostmi?

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

TIBBIYOT PSIXOLOGIYASI QANDAY SHAKLLANDI?

- Tibbiy fanlar

+

- Psixologiya

→

- Tibbiyot psixologiyasi

FAN ASOSCHISI: ERNST KRECHMER 1924-YIL, GERMANIYA

TIBBIY PSIXOLOG! U KIM?

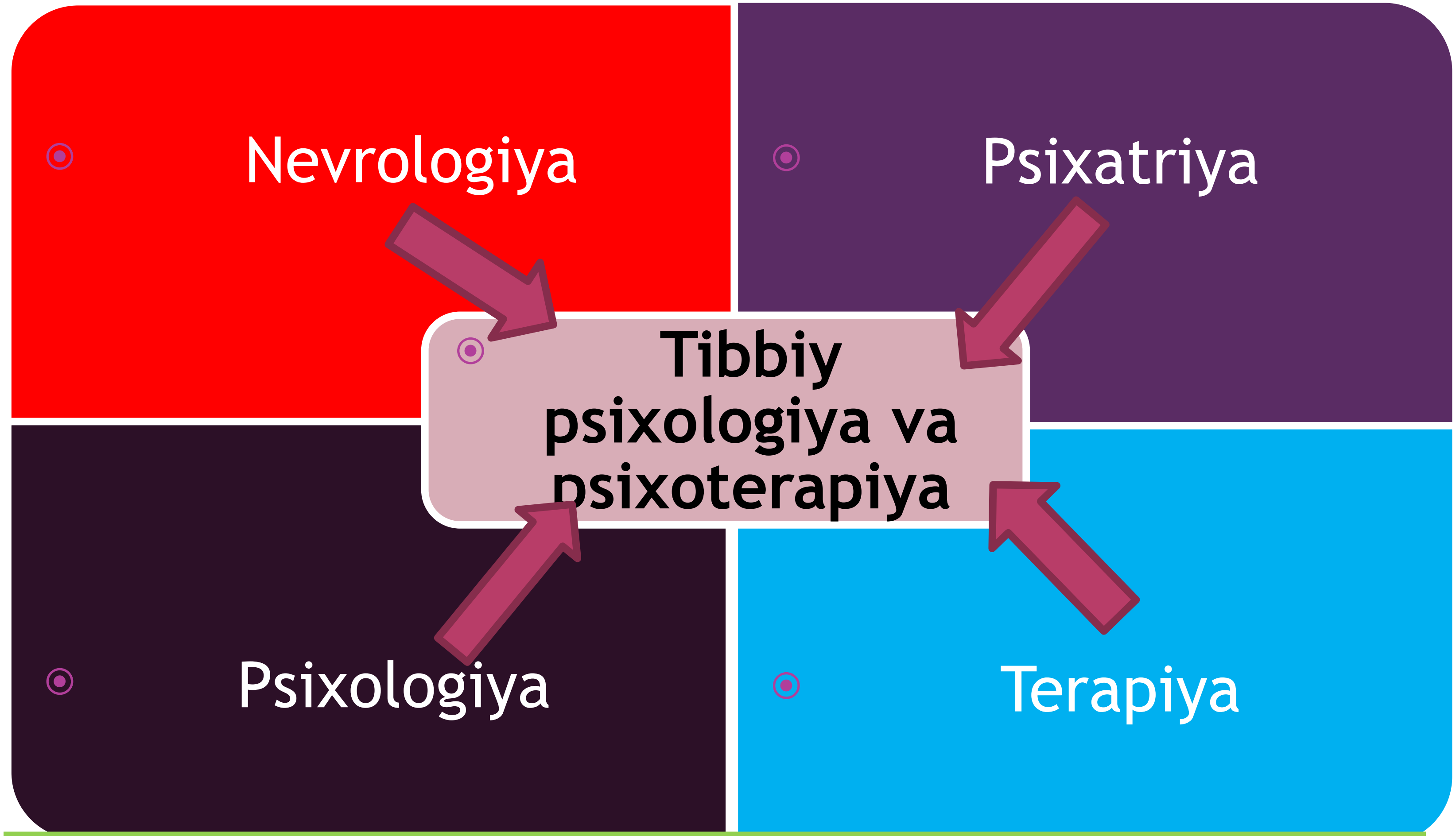

ASOSIY VOSITA: PSIXODIAGNOSTIKA VA PSIXOTERAPIYA

PSIXOSOMATIK SINDROM – QANDAY SINDROM?

- Psixosomatik sindrom – bu organik kasallikni eslatib namoyon bo‘luvchi psixologik buzilish. Bular:
- Psixogen bosh og‘riq, bosh aylanishi;
- Psixogen kardialgiya;
- Psixogen abdominalgiya, psixogen diareya;
- Psixogen yo‘tal, psixogen astma;
- Psixogen tipdagi og‘riqlar, artralgiyalar;
- Psixogen sistalgiya, dizuriya;
- Psevdodermatologik sindromlar.

Terapevtik kasalliklarning yarmidan ko‘pi - bu psixosomatik buzilishlar

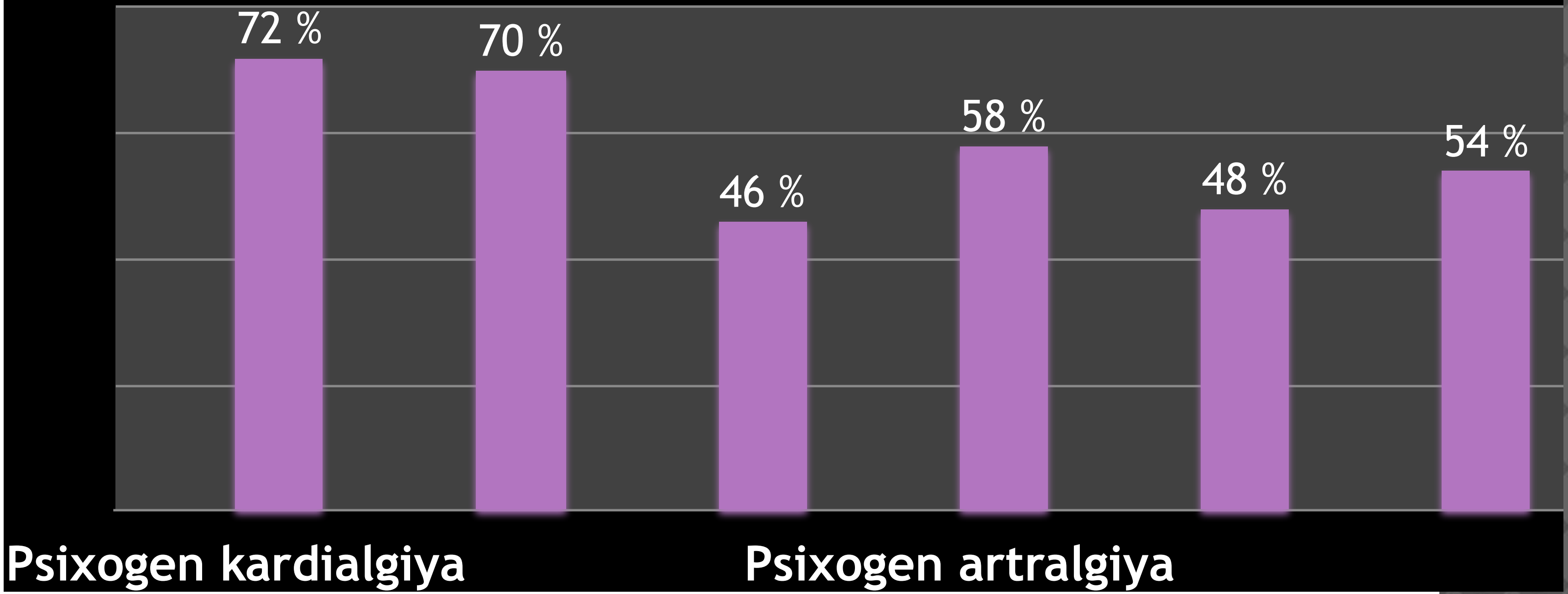

DEMAK, TIBBIYOTNING TENG YARMI – BU PSIXOSOMATIK TIBBIYOT

Organik buzilishlar (50 %)	Funksional buzilishlar (50%)

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

NIMA UCHUN TIBBIYOTDA XATO TASHXISLAR 50 % DAN OSHIQ?

- Chunki talaba psixosomatikani o‘qimay UASh diplomini olayapti!
- Vrachlar bemorda faqat organik kasallik izlaydi, chunki shunga o‘rgatishgan.
- Psixosomatik sindrom yoki kasallik tashxisini hyech kim qo‘ymaydi. Chunki yuridik haqi yo‘q!

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

BU JUDA MUHIM!

- Psixodiagnostika va psixoterapiyani faqat tibbiy psixolog, psixoterapevt yoki psixiatr bilishi kerak, degan fikr noto‘g‘ri!

- Chunki psixodiagnostika va psixoterapiya asoslari va metodologiyasi har qanday davlatda UASh ga katta soatlar (umumiy soatning 30 %) ajratib o‘qitiladi.

- Hatto tor mutaxassislarni malaka oshirishida psixosomatika, psixodiagnostika va psixoterapiyaga ajratilgan soatlar deyarli
- 25 % ni tashkil qiladi.

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

ODDIY QOIDA!

1. Psixosomatik buzilishlarni aniqlash uchun psixodiagnostika, davolash uchun psixoterapiyani qo'llash kerak!

2. Har bir kasallikning o'z psixodiagnostikasi va psixoterapiyasi bo'ladi!

© Z.Ibodullaev. ©www.asab.uz

KASALLIK STRUKTURASI

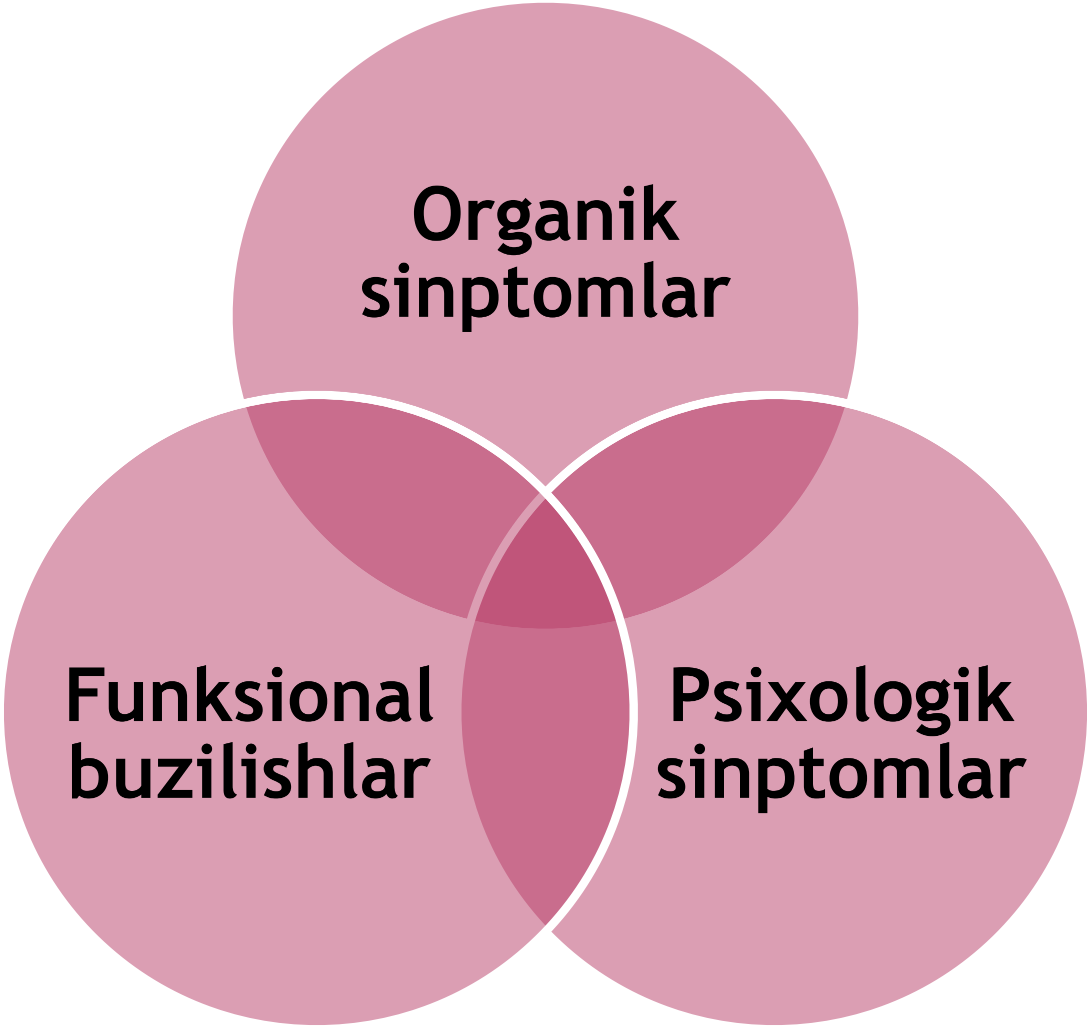

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

PSIXOSOMATIK SINDROM – BU GO‘YOKI KO‘RINMAS ODAM!

Niqoblangan kasallik – nima u?

Muammo nimada?

- Hech qaysi zamonaviy diagnostika usullari psixosomatik sindromni aniqlay olmaydi! Nima qilsam ekan?

Bu kasallik niqobi – albatta psixosomatik sindrom!

VRACH BEMORDA ORGANIK KASALLIK IZLAYVERMASDAN, PSIXOSOMATIK SINDROM HAQIDA HAM O‘YLASHI KERAK!

- ? Intrakranial gipertenziya emas, balki psixogen sefalgiyadir?! (30/70)
- ? Stenokardiya emas, balki psixogen kardialgiyadir? (30/70)
- ? Gastrit, kolit yoki xoletsistit emas,balki gastrointestinal sindromdir?! (50/50)
- ? Bronxial astma emas, balki psixogen astmadir?! (50/50)
- ? Revmatoid artrit emas, balki psixogen artralgiyadir?! (45/55)
- ? Prostatit emas, balki funksional buzilishdir?! (30/70)

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

UASH HAR QANDAY BEMORNI KO'RIKDAN O'TKAZAYOTIB QUYIDAGI 4 TA ODDIY AMALNI QO'LLASA BO'LGANI:

1

- Psixologik suhbat va psixologik anamnez yig'ish

2

- Psixosomatik buzilishlar klinikasi va qiyosiy belgilarini bilish

3

- Oddiy psixologik testlarni qo'llay olish

4

- Oddiy psixoterapiya usullarini qo'llash

UASH PSIXOSOMATIKANI DARROV ANIQLASA, HAR BIR BEMORDAN SARF-XARAJAT 50-55% GA KAMAYADI!

Sizda "Miyaning ichki bosimi baland emas, bu psixogen bosh og'riq!"

Tibbiy psixolog

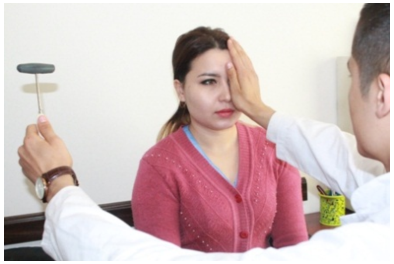

Nevropatolog

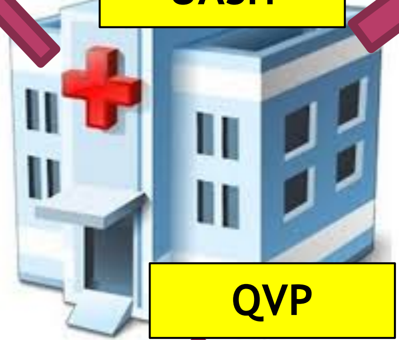

UASH

QVP

Bemor

TEKSHIRUV VA DAVOLASH:

PSIXODIAGNOSTIKA – 30 000 SO'M;
ANALIZLAR – 70 000 SO'M;
PSIXOL. TEST – 10 000;

PSIXOTERAPIYA – 30 000;
(5X30 = 150 000 SO'M);

FARMAKOTERAPIYA – 80 000 SO'M.
JAMI – 340 000 SO'M.

TEKSHIRUV VA DAVOLASH:

MRT-120 000 SO'M;
EEG – 40 000 SO'M;
ANALIZLAR – 100 000;
MEDIKAMENTOZ TERAPIYA – 500 000

JAMI: 760 000 SO'M

FARQ – 420 000 SO'M

UASH AMALIYOTIDA PSIXOGEN KARDIALGIYA

Auskultatsiya

Qo‘rqmang! Sizda hech qanday kasal yo‘q!

UASH

Yuragim og‘riyapti

EKG olindi

AQB o‘lchandi

UASH: BEMORDA BRONXIAL ASTMA EMAS, PSIXOGEN ASTMA BO‘LSA-CHI?!

Bu yerda bronxit ham, astma ham yo‘q-ku!

Tibbiy psixolog

Sizda astma bor!

Terapevt

UASH

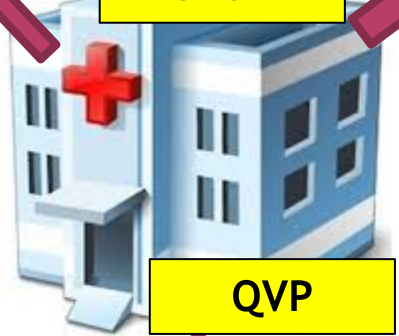

QVP

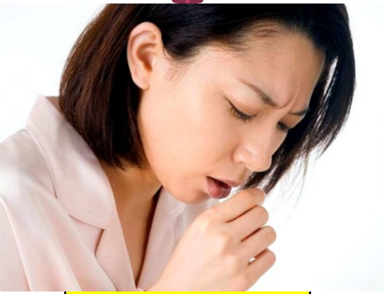

Bemor

DIAGNOSTIKA VA DAVOLASH:

TASHXIS: PSIXOGEN ASTMA

PSIXODIAGNOSTIKA VA PSIXOTERAPIYA.

SARF-XARAJAT 120 000 SO‘M

DIAGNOSTIKA VA DAVOLASH:

SARF-XARAJATLAR -
700 000 SO‘M

"TA'SIRLANGAN ICHAK SINDROMI" JUDAYAM KO'P, BIROQ BU TASHXIS HAM QO'YILMAYDI!

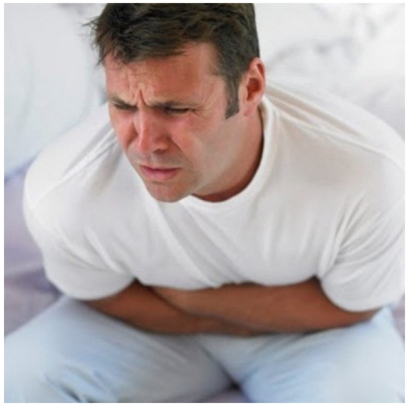

UASh to'g'ri tashxis qo'ygan! Sizda bor-yo'g'i "TIS"

Tibbiy psixolog

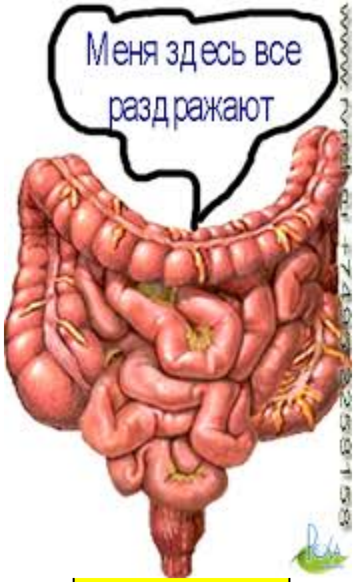

UASH

TERAPEVT: Shlanga yutmasangiz bo'lmaydi, yara bo'lishi mumkin!

500-700 000 so'm

Terapevt

BO‘G‘IMDAGI OG‘RIQLARNING DEYARLI TENG YARMI PSIXOGEN XUSUSIYATGA EGA! BUNI REVMATOLOGLARNING O‘ZLARI HAM TAN OLISHMOQDA!

PSIXODIAGNOSTIKA
Psixologik suhbat
Psixologik anamnez
Psixologik testlar

PSIXOTERAPIYA
Platseboterapiya
Reflektor terapiya
Anksiolitiklar

500-700 000 so‘m!

TEZ TIBBIY YORDAMGA TIBBIY PSIXOLOG KERAKMI? ALBATTA KERAK! CHUNKI...

Bir kuni doktor nolib qoldi: RSHTYOIM qabul bo'limiga murojaat qilayotganlarning deyarli yarmi – isterik bemorlar. Jiddiy bemorlar qolib, isterik bemorning har biri bilan 1 soatlab qolib ketishga to'g'ri keladi. Tinchlantiruvchi dori qilib qaytarib yuborsang 3-4 soatdan keyin yana kelib “Yotqizinglar” deb turib oladi. Nima qilishni bilmaysan! Ular doim norozi!

DEMAK, YANA BIR BOR ESLATIB O‘TAMIZ: TIBBIYOTNING TENG YARMI – BU PSIXOSOMATIK TIBBIYOT!

Opganik buzilishlar (50 %)	Psixosomatik buzilishlar (50%)

TIBBIYOTNING YARIM YUKINI PSIXOSOMATIKA KO‘TARADI!

© Z.Ibodullaev. ©www.asab.uz

HAMMA ZAMONAVIY DIAGNOSTIKA USULLARINI QO'LLASH BILAN OVORA! PSIXODIAGNOSTIKA VA PSIXOTERAPIYA ESA CHETDA QOLIB KETMOQDA!

PSIXODIAGNOSTIKA

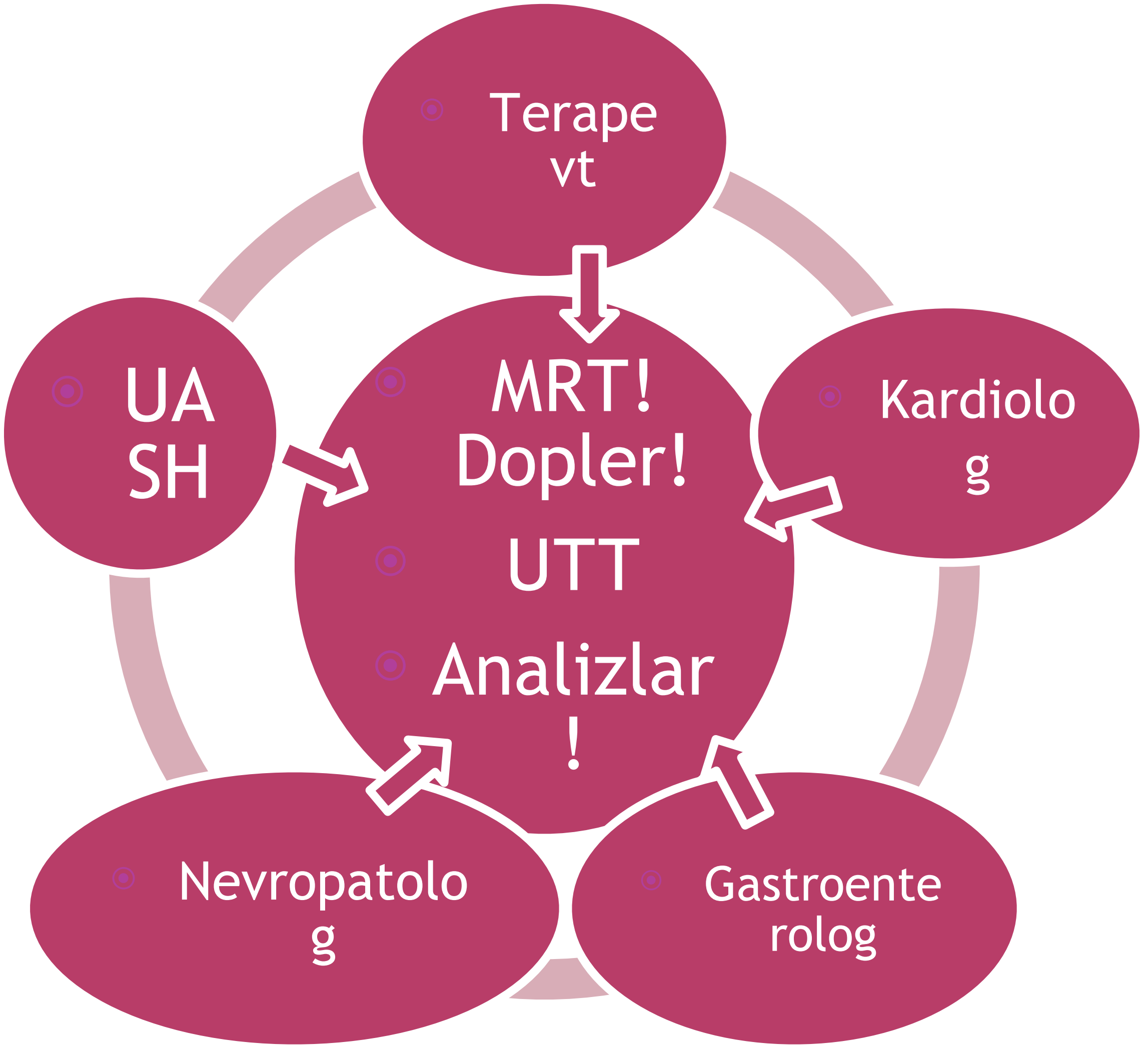

PSIXOTERAPIYA

TIBBIY PSIXOLOG QAYERDA ISHLAYDI?

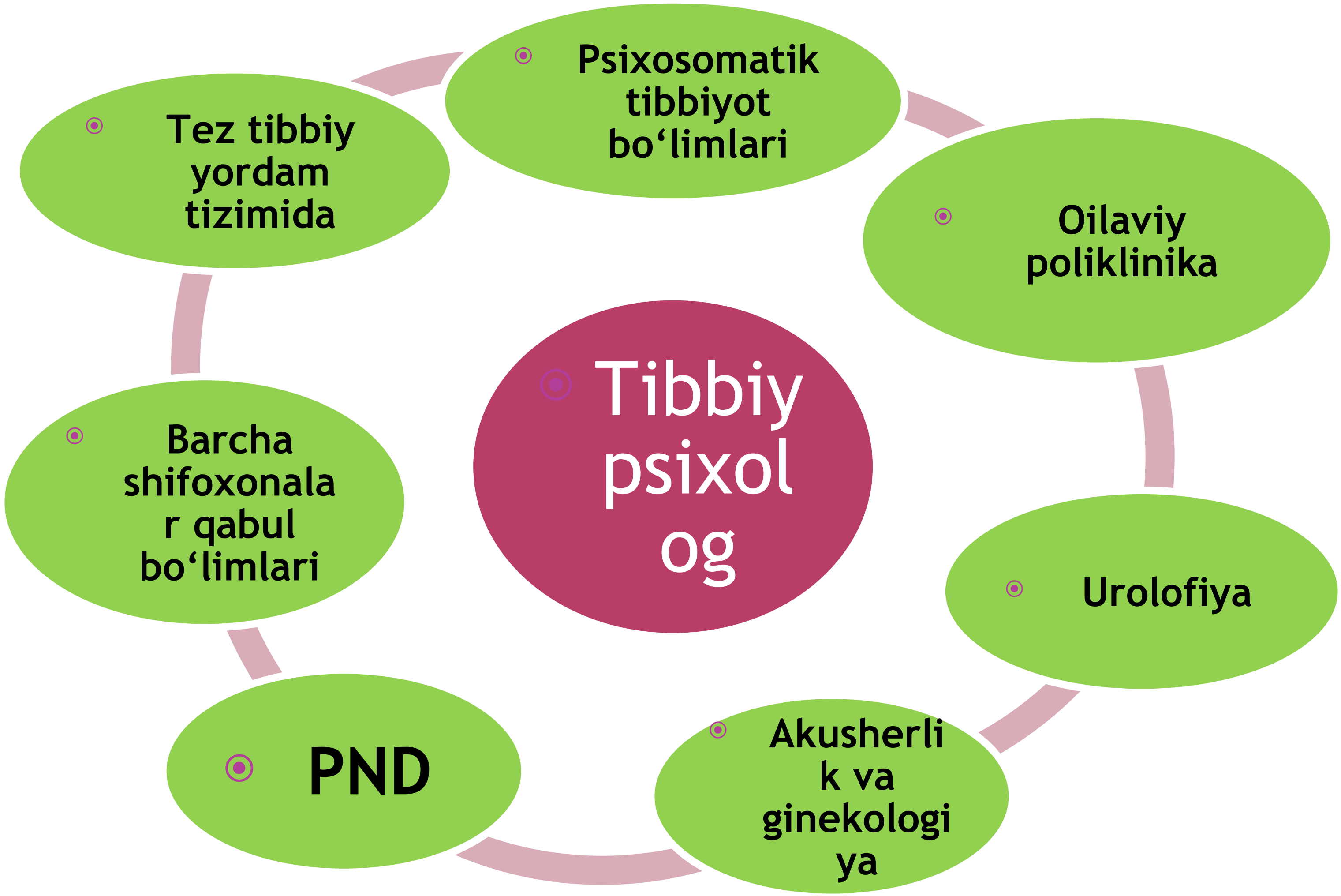

TIBBIY PSIXOLOG DEYARLI BARCHA SHIFOXONALARGA KERAK!

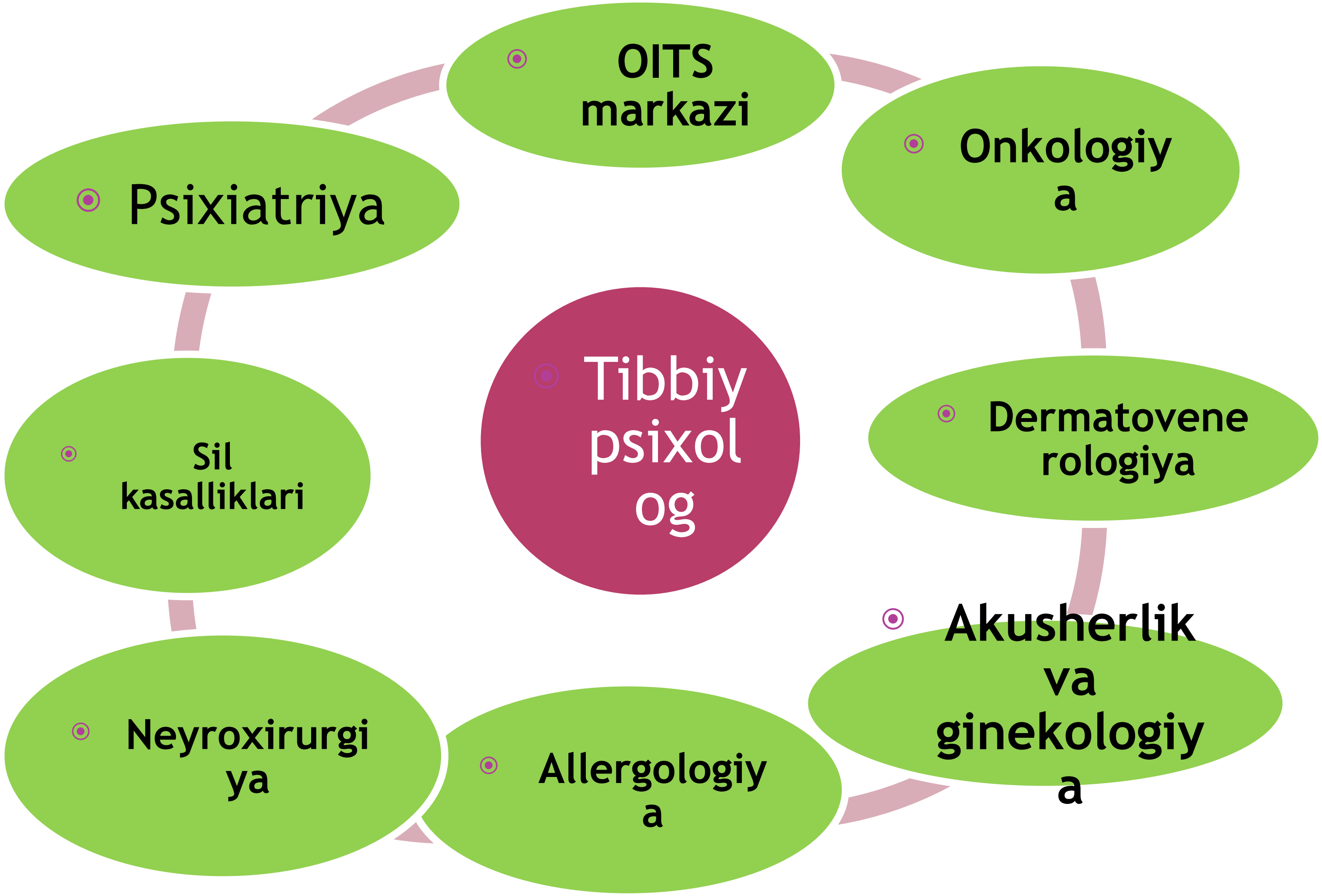

TIBBIY PSIXOLOGIYA VA PSIXOSOMATIK TIBBIYOT

- Xorijda psixosomatik tibbiyot bo‘yicha mutaxassislar «**Tibbiy psixologiya va psixoterapiya**» kafedralarida yetishib chiqadi.

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

O‘ZBEKISTONDA TIBBIY PSIXOLOGIYA QAYSI KAFEDRALARDA O‘QITILMOQDA VA KIM O‘QITYAPTI?

- Toshkent tibbiyot akademiyasida Tibbiy psixologiya “Asab kasalliklari” kafedrasida o'qitiladi (O'quv bazasi – somatik klinikalar).
- Qolgan barcha tibbiyot institutlarida ushbu fan psixiatriya kafedrasida o'qitilmoqda (O'quv bazasi – psixiatriya klinikasi).
- Albatta, bunday o'qitish talabalarni chalg'itadi va bugungi zamon talablariga umuman javob bermaydi!

KIM NIMANI O‘QITISHI KERAK?

PSIXIATR	TIBBIY PSIXOLOG
• Shaxs parchalanishi bilan namoyon bo‘luvchi turli kasalliklar • Organik psixozlar • Reaktiv psixozlar • Suitsidlar • Endogen depressiya • Narkologiya • Neyroleptik sindrom	• Psixosomatik buzilishlar • Xavotir va fobiyalar • Nevrozlar • Depressiya • Xulq-atvor buzilishlari • Neyropsixologik sindromlar

- Nega Tibbiy psixologiya va psixoterapiyaga yopishib yotibsiz, axir bu fanni o‘qitadigan kadrlar endi bor-ku?!

Tibbiy psixologiya va psixoterapiyani biz o‘qitib kelganmiz va bundan keyin ham biz o‘qitamiz!!!

AGAR TIBBIY PSIXOLOGIYA FANI PSIXIATRIYA KAFEDRASIDA O‘QITILSA NIMA BO‘LADI?

- Talaba psixosomatik buzilishlarni ruhiy kasalliklar shifoxonasida o‘rganishi kerak;
- U yerda somatik buzilishlar bilan bemorlar yotmaydi!
- Bo‘lajak UASh psixosomatik buzilishlar bilan bemorlarni ko‘rmay siklni tugatadi.
- Birorta poliklinikada “Psixiatr” kabineti yo‘q. Tabiiyki, psixiatriya assistenti talabalarni poliklinikaga olib borib bemor ko‘rsata olmaydi.

1950-1960-YILLARDANOQ...

PSIXIATRIYA	TIBBIY PSIXOLOGIYA
SHIZOFRENIYA	PSIXOMATIKA
SHAXS PARCHALANISHI	FOBUYA
	XAVOTIR
	DEPRESSIYA
ORGANIK PSIXOZLAR	XULQ-ATVOR
PANOPSIXOLOGIYA	PSIXOTERAPIYA

G'arb davlatlarida qanchadan-qancha psixosomatik sindromlarni "Tibbiy psixologlar" o'qitmoqda. Bizda-chi?!

YEVROPADA PSIXOSOMATIK TIBBIYOT RIVOJLANISHI

- **1950-yili** Aleksandr Micherlix Geydelbergda birinchi «**Psixosomatik tibbiyot**» klinikasini ochadi. Keyinchalik bir qator yevropa davlatlarining tibbiyot markazlari va universitetlarida psixosomatik bo‘limlar tashkil qilinadi.
- **1954-yili** Gamburgda «Psixosomatik tibbiyot va psixoanaliz» jurnalining birinchi soni nashrdan chiqadi.
- **1950-yildan** boshlab Angliya, Fransiya, Belgiya, Italiya, Shveytsariyada psixosomatik tibbiyot markazlari birin-ketin ochilib boshlaydi.

PSIXOSOMATIK TIBBIYOT BO‘YICHA TOSHKENT VA SAMARKANDDA O‘TKAZILGAN 1-XALQARO KONFERENSIYA (APREL, 2017-YIL)

TABIIYKI, BULAR PSIXIATRGA BORMAYDI!
CHUNKI ENDI TIBBIY PSIXOLOGIYA BOR!

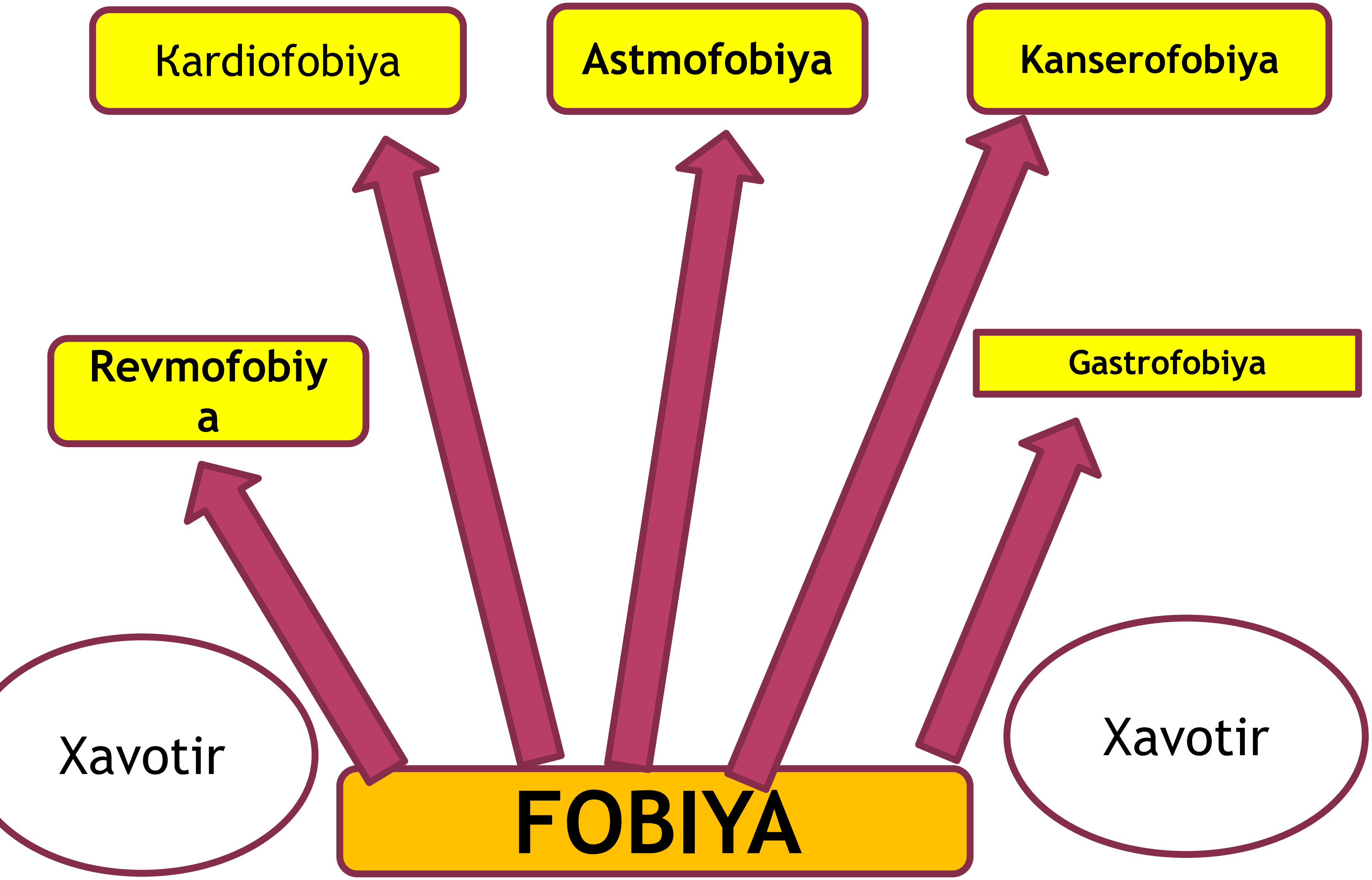

Somatikaga aylangan fobiyalar

O‘ZBEKISTONDA TIBBIY PSIXOLOGIYA VA PSIXOSOMATIK TIBBIYOT HOLATI

- 2012
  - ToshPTIda magistratura va klinik ordinatura ochildi.
- 2013
  - Toshkent tibbiyot akademiyasida magistratura va klinik ordinatura ochildi.
- 2015
  - “Tibbiy psixolog” diplomiga ega birinchi mutaxassislar yetishib chiqa boshladi.

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

O‘QUV-USLUBIY TA’MINOT

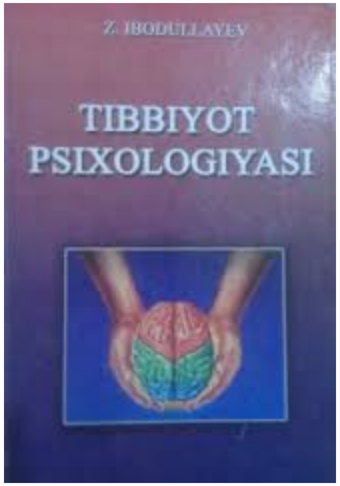

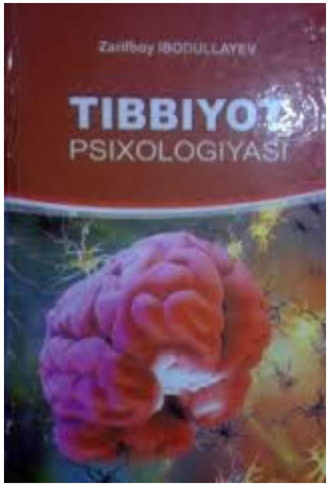

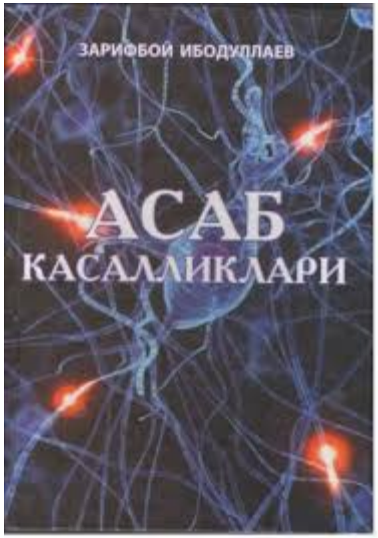

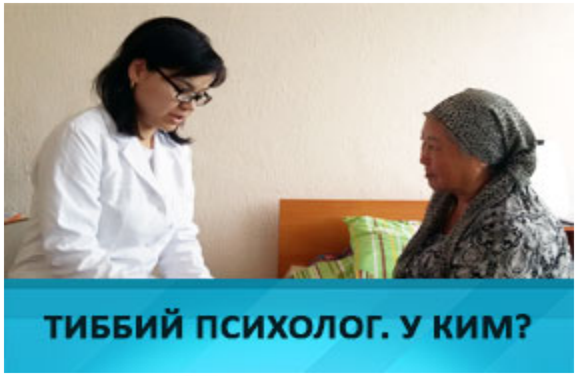

ТИББИЙ ПСИХОЛОГИЯ
МЕДИЦИНСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ
MEDICAL PSYCHOLOGY

WWW.ASAB.UZ

Har bir shifokor psixolog bo'lishi kerak! Shuni unutmang!

Ustoz! Men tibbiy psixologiyaga juda qiziqaman! Agar “Tibbiy psixolog” bo‘lsam, qayerda ishlayman?

Qizim! Men endi quvvatga kirdim. Katta rahmat. Endi Tibbiy psixolog bilan suhbatlashib, ruhiyatimni tiklab olsam devdim!

Bu shirintoyga bolalar tibbiy psixologi kerak, xolos!

Xavotir olmang! Sizda o‘tkir kasallik yo‘q. Biroq barcha homilador ayollar “ Tibbiy psixolog” ko‘rigidan o‘tib turishi kerak. Ana shunda ruhan sog‘lom bola tug‘iladi.
14
TEZ TIBBIY YORDAM

2010-YILDAN BUYON RESPUBLIKANING BARCHA INSTITUTLARDA “TIBBIY PSIXOLOG. U KIM?” MAVZUSIDA UCHRASHUVLAR O‘TKAZIB KELAMIZ. VAZIRLIKKA ZARUR HUJJATLAR TOPSHIRILGAN, BIROQ HANUZGACHA JAVOB YO‘Q.

TIBBIYOT AKADEMIYASIDA TIBBIY PSIXOLOGIYA BO‘YICHA MAGISTRATURANI TUGATISHDI. ULARNING SONI 30 DAN OSHIQ...

YOSH "TIBBIY PSIXOLOG" QACHON ISH BILAN TA'MINLANADI?!

SHUNINGDEK...

- O‘ZBEKISTONNING BARCHA TIBBIYOT INSTITUTLARIDA TIBBIY PSIXOLOGIYA TARKIBIDA “**PSIXOTERAPIYA**”NI O‘QITISHNI YO‘LGA QO‘YISH KERAK. TIBBIY TA'LIMDA PSIXOTERAPIYAGA BIR SOAT HAM AJRATILMAGAN.

PSIXOTERAPIYA

XALQIMIZ SALOMATLIGI – BIZ UCHUN O‘TA MUHIM!

PREZIDENT: HAR BIR SUDYA PSIXOLOG BO‘LISHI KERAK. SIZLARGA PSIXOLOGIYANI BOR-YO‘G‘I 10 % O‘QITISHGAN. BIZ BU KO‘RSATKICHNI 30 % GA OSHIRAMIZ! (2017 YIL 15 IYUN)

HUKUMAT ERTAMI-KECHMI TIBBIY PSIXOLOGIYA VA PSIXOTERAPIYA AHVOLIDAN VOQIF BO'LISHI TABIIY. HAR BIR VRACH PSIXOLOGIYANI MUKAMMAL BILISHI KERAKLIGI BARCHAMIZGA AYON. SHUNDAY EKAN “TIBBIY PSIXOLOG” SHTATLARINI OCHIB, BARCHA KLINIKALARNI TIBBIY PSIXOLOGLAR BILAN TA'MINLASH VAQTI ALLAQACHON KELGAN!

NIMA QILISH KERAK? MUAMMONING YECHIMI NIMADA?

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

HARAKATLAR STRATEGIYASI

PSIXODIAGNOSTIKA

HARAKATLAR STRATEGIYASI
2017-2021

PSI X O T ER A PUYA

PSIXOSOMATIKA

O‘ZBEKISTONDA 2017-2021-YILLARDA PSIXOSOMATIK TIBBIYOTNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI (TAKLIFLAR)

1
- Tibbiyot institutlarida bo‘lajak UAShlarga “ Tibbiy psixologiya va psixoterapiya”ni o‘qitishni keng yo‘lga qo‘yish!

2
- Tibbiyot institutlarida “Tibbiy psixologiya va psixoterapiya” kafedralarini ochish.

3
- “Tibbiy psixolog” lavozimini nomenklaturaga kiritib, shifoxonalarda ishchi o‘rinlarini yaratish.

O‘ZBEKISTONDA 2017-2021-YILLARDA PSIXOSOMATIK TIBBIYOTNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI (TAKLIFLAR)

4
- Yirik shifoxonalar va ilmiy-tibbiy markazlarda “ Psixosomatik tibbiyot” bo‘limlari va poliklinikalarda “Tibbiy psixolog” kabinetlarini ochish.

5
- OAKda «Tibbiy psixologiya va psixoterapiya» shifrini ochib, ilmiy kadrlar tayyorlashni boshlash.

6
- “Psixosomatik tibbiyot Ilmiy markazi” ni ochish masalasini o‘ylab ko‘rish. Bunday markaz o‘ta zarur!

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

O‘qish uchun zarur kitoblar va saytlar

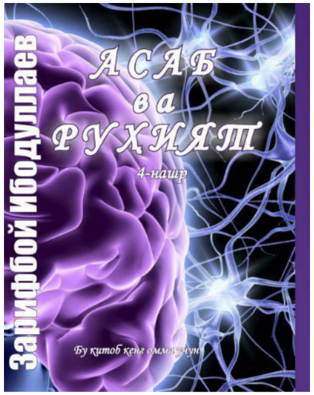

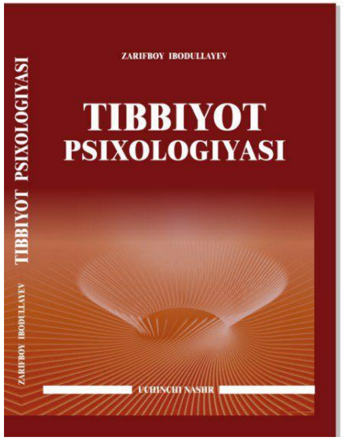

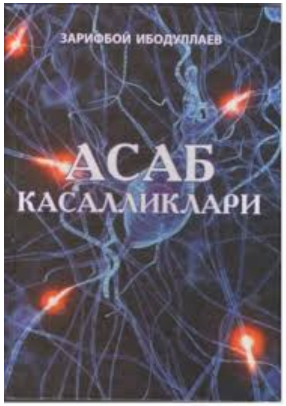

ТИББИЙ ПСИХОЛОГИЯ
МЕДИЦИНСКАЯ ПСИХОЛОГИЯ
MEDICAL PSYCHOLOGY

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

Ma`ruza muallifi

Zarifboy Ibodullayev – Toshkent tibbiyot akademiyasi Asab kasalliklari va tibbiyot psixologiyasi kafedrasi professori, “Asab va ruhiyat” ilmiy-tibbiy markazi direktori.
Olim 160 dan oshiq ilmiy asarlar muallifi. Uning “Asab kasalliklari” va “Tibbiyot psixologiyasi” darsliklari “Yilning eng yaxshi darsligi” sovriniga sazovor bo‘lgan. Vrachlar uchun “Nevrologiya”, “Epilepsiya”, “Insult va koma”, “Asab va ruhiyat” nomli qo‘llanmalari ham chop qilingan.

www.asab.uz; www.armed; @tibbiypsixologiya

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz

TAXMINIY IQTISODIY SAMARADORLIK (BIR YILDA)

- 2015-yil = 649519 nafar bemor terapiya bo‘limlarida davolanib chiqqan.
- Tashxis va davolanishga ketgan taxminiy sarf-xarajatlar 700 mlrd. 525 mln. so‘m.
- Agar ushbu kasalliklar ichidan psixosomatik buzilishlar to‘g‘ri aniqlanib, davolash muolajalari o‘tkazilsa:

Yiliga 345 mlrd. so‘m tejaladi!

© Z.Ibodullayev. ©www.asab.uz